

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) เพื่อศึกษาผลการให้ความรู้เรื่องเพศสัมพันธ์ระหว่างตั้งครรภ์ต่อความรู้และพฤติกรรมทางเพศของสามีและภรรยาวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ เป็นการศึกษาแบบ Pretest-Posttest Design with Non-Equivalent Groups โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาออกเป็นกลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม ซึ่งกลุ่มทดลองจะเป็นกลุ่มที่ได้รับการให้ความรู้โดยโปรแกรมการให้ความรู้เรื่องเพศสัมพันธ์ระหว่างตั้งครรภ์ตามที่ถูกวิจัยสร้างขึ้น ส่วนกลุ่มควบคุมเป็นกลุ่มที่ได้รับการให้ความรู้เรื่องเพศสัมพันธ์โดยปกติตามแผนภูมิการทดลองดังนี้

แผนภูมิการทดลอง

R	O ₁	_____	X ₁	4 wks	O ₃ กลุ่มทดลอง
R	O ₂	_____	X ₂	4 wks	O ₄ กลุ่มควบคุม

R คือ กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการสุ่มเข้าร่วมการทดลอง

X₁ คือ โปรแกรมการให้ความรู้เรื่องเพศสัมพันธ์ระหว่างตั้งครรภ์

X₂ คือ การให้ความรู้โดยรูปแบบปกติของทางโรงพยาบาล

O₁, O₂ คือ การประเมินความรู้และพฤติกรรมทางเพศของสามีและหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นก่อนการทดลอง

O₃, O₄ คือ การประเมินความรู้และพฤติกรรมทางเพศของสามีและหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นหลังการทดลอง 4 สัปดาห์

ลักษณะของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ สามีและภรรยาวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ ที่มีอายุระหว่าง 13-19 ปี ที่มารับบริการฝากครรภ์ ณ แผนกฝากครรภ์ โรงพยาบาลบ้านโป่ง อ.บ้านโป่ง จ.ราชบุรี โดยมีคุณสมบัติดังนี้

1. สถานภาพคู่
2. อยู่ร่วมกันตลอดระยะเวลาของการตั้งครรภ์

3. ภรรยาอายุครรภ์ 12-28 สัปดาห์ไม่มีภาวะแทรกซ้อนใด ๆ ในระยะตั้งครรภ์
4. มีความสามารถอ่านออกเขียนได้ และยินยอมเข้าร่วมในการวิจัย

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างคัดเลือกจากประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าคุณสมบัติข้างต้น โดยในการเลือกกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่ายโดยวิธีการจับฉลากกลุ่มตัวอย่างแบบไม่คืนที่ (Simple Without Replacement) เข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม (บุญใจ-ศรีสถิตยัณราภรณ์, 2544, หน้า 183) ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดจะได้รับการจับฉลากเข้ากลุ่ม โดยกำหนดหมายเลข 1 เป็นกลุ่มทดลอง คือ การให้ความรู้โดยโปรแกรมการให้ความรู้เรื่องเพศสัมพันธ์ระหว่างตั้งครรภ์ และหมายเลข 2 กลุ่มควบคุม คือ การให้ความรู้โดยปกติ เมื่อสามมีและภรรยาวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์มาถึงที่แผนกฝากครรภ์และมีคุณสมบัติตามที่กำหนดจะได้รับการจับฉลากเพื่อเข้ากลุ่มที่ละคู่ โดยแต่ละวิธีใช้กลุ่มตัวอย่างกลุ่มละ 20 คู่ (Polet & Hungler, 1995, p. 427)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งเป็น 2 ชนิด ได้แก่

1. เครื่องมือที่ใช้ในการสอนเรื่องเพศสัมพันธ์ระหว่างตั้งครรภ์ ทั้ง 2 วิธี คือ

1.1 เครื่องมือที่ใช้ในการสอนโดยโปรแกรมการให้ความรู้เรื่องเพศสัมพันธ์ระหว่างตั้งครรภ์ ประกอบด้วย

1.1.1 แผนการสอนโดยการใช้กระบวนการกลุ่มเรื่องเพศสัมพันธ์ในระยะตั้งครรภ์ ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ในระยะตั้งครรภ์ ความเชื่อเรื่องเพศสัมพันธ์ในระยะตั้งครรภ์ กลไกการมีเพศสัมพันธ์และการตอบสนองทางเพศ การเปลี่ยนแปลงในระยะตั้งครรภ์และผลกระทบต่อพฤติกรรมทางเพศและบทบาทหน้าที่ของสามีภรรยาในระยะตั้งครรภ์ ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง

1.1.2 โปสเตอร์เนื้อหาและรูปภาพที่สอดคล้องกับแผนการสอนข้างต้น

1.2 เครื่องมือที่ใช้สอนตามปกติของทางโรงพยาบาล ประกอบด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตัวระหว่างตั้งครรภ์ซึ่งมีการสอดแทรกเรื่องเพศสัมพันธ์ระหว่างตั้งครรภ์เข้าไปด้วย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

2.1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วยข้อมูลทั่วไป ข้อมูลเกี่ยวกับตัวหญิงตั้งครรภ์ ข้อมูลเกี่ยวกับการตั้งครรภ์ และการได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัติตัวเรื่องเพศสัมพันธ์ในระยะตั้งครรภ์ เป็นคำถามชนิดปลายปิดและปลายเปิด

2.2 แบบทดสอบความรู้เรื่องเพศสัมพันธ์ในระยะตั้งครรภ์เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองจากการรวบรวมข้อมูลจากตำราและเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศสัมพันธ์ระหว่างตั้งครรภ์ ภายใต้คำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ประกอบด้วย คำถามจำนวน 9 ข้อเกี่ยวข้องกับความรู้เรื่องเพศสัมพันธ์ระหว่างตั้งครรภ์ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ โดยผู้ตอบต้องเลือกคำตอบเดียวใน 4 ตัวเลือก คำตอบที่ถูกต้องมีค่าเท่ากับ 1 คะแนน คำตอบที่ผิดมีค่าเท่ากับ 0 คะแนน

การประเมินคะแนนความรู้เรื่องเพศสัมพันธ์ระหว่างตั้งครรภ์โดยรวมคะแนนทั้งหมดถือว่า สามิและภรรยาวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ที่มีคะแนนสูง มีความรู้เรื่องเพศสัมพันธ์ระหว่างตั้งครรภ์มากกว่าสามิและภรรยาวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ที่มีคะแนนต่ำกว่า

2.3 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศ เป็นแบบสอบถามพฤติกรรมทางเพศที่ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากตำราและเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องพฤติกรรมทางเพศ ภายใต้คำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ประกอบด้วยคำถามเชิงบวก 8 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1 2 3 4 5 7 8 9 และคำถามเชิงลบ 2 ข้อ ได้แก่ ข้อ 6 และข้อ 10 โดยให้ระดับค่าคะแนนเชิงบวกเรียงตามลำดับ คือ 4 3 2 และ 1 และเชิงลบ คือ 1 2 3 และ 4 ตามลำดับดังนี้ คือ

ปฏิบัติสม่ำเสมอ หมายถึง ท่านมีพฤติกรรมหรือปฏิบัติกิจกรรมเหล่านั้นเป็นประจำทุกครั้งที่ปฏิบัติบ่อยครั้ง หมายถึง ท่านมีพฤติกรรมหรือปฏิบัติกิจกรรมเหล่านั้นเป็นส่วนใหญ่ แต่ไม่ทุกครั้ง

ปฏิบัติบางครั้ง หมายถึง ท่านมีพฤติกรรมหรือปฏิบัติกิจกรรมเหล่านั้นเป็นส่วนน้อย

ไม่ปฏิบัติเลย หมายถึง ท่านไม่มีพฤติกรรมหรือปฏิบัติกิจกรรมเหล่านั้นเลย

การประเมินคะแนนพฤติกรรมทางเพศ โดยคะแนนทั้งหมดของแบบวัด จะกระจายอยู่ระหว่าง 1-40 คะแนน โดยถือว่าสามิและภรรยาวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ที่มีคะแนนรวมสูง มีพฤติกรรมทางเพศที่ถูกต้องเหมาะสมกว่าสามิและภรรยาวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ที่มีคะแนนรวมต่ำ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การหาความตรงของเนื้อหา (Validity) ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่ใช้ในการให้ความรู้โดยโปรแกรมการให้ความรู้เรื่องเพศสัมพันธ์ระหว่างตั้งครรภ์ และแบบวัดความรู้เรื่องเพศสัมพันธ์และแบบสอบถามพฤติกรรมทางเพศ เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของเนื้อหารวมทั้งภาษาที่ใช้ การหาความตรงของนี้ ผู้วิจัยได้นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ

ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา จำนวน 5 ท่านที่มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศสัมพันธ์ระหว่างตั้งครรภ์ และพฤติกรรมทางเพศของสามีและภรรยาวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ เป็นผู้ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้

สูติแพทย์	1 ท่าน
อาจารย์พยาบาลสูติศาสตร์	1 ท่าน
อาจารย์พยาบาลครอบครัว	2 ท่าน
พยาบาลสูติศาสตร์	1 ท่าน

หลังจากที่ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว จึงนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมข้อความให้มีความเหมาะสมของภาษา ความชัดเจนของเนื้อหาอีกครั้ง

การหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) การหาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบความรู้เรื่องเพศสัมพันธ์และแบบทดสอบพฤติกรรมทางเพศนี้ ผู้วิจัยได้นำแบบวัดพฤติกรรมนี้ ไปใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะเช่นเดียวกันกับกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการศึกษา คือ สามีและภรรยาวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ ณ โรงพยาบาลศูนย์ราชบุรี จังหวัดราชบุรี จำนวน 10 คู่ (20 คน) และคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson) KR-20 ซึ่งแบบวัดความรู้เรื่องเพศสัมพันธ์ระหว่างตั้งครรภ์มีค่าความเชื่อมั่น 0.52 และ หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศระหว่างตั้งครรภ์โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficiency) มีค่าความเชื่อมั่น 0.64 จากนั้นนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลเป็นรายข้อ (Item Analysis) และพิจารณาปรับข้อคำถามภายใต้การแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ทำให้แบบสอบถามความรู้เรื่องเพศสัมพันธ์ระหว่างตั้งครรภ์มีค่าความเชื่อมั่น 0.70 และแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศมีค่าความเชื่อมั่น 0.78

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

การเข้าร่วมการวิจัยครั้งนี้จะให้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ตัดสินใจด้วยตนเอง หลังจากที่ได้รับข้อมูลอธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัยให้ทราบแล้ว รวมทั้งชี้แจงให้ทราบว่าข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างจะถือเป็นความลับ และในการรวบรวมข้อมูลจะไม่ระบุชื่อ หรือที่อยู่ของกลุ่มตัวอย่าง การวิเคราะห์ข้อมูลจะวิเคราะห์ในภาพรวมและข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์ทางวิชาการเท่านั้น หากกลุ่มตัวอย่างยินดีเข้าร่วมการวิจัย ผู้วิจัยจะให้ตอบแบบวัดจนครบพร้อมทั้งแจ้งให้ทราบว่า หากกลุ่มตัวอย่างไม่ต้องการตอบแบบวัดจนครบก็สามารถทำได้ หรือถ้ากลุ่มตัวอย่างปฏิเสธการเข้าร่วมการวิจัยก็จะมีผลกระทบใด ๆ ต่อบริการที่กลุ่มตัวอย่างได้รับจากโรงพยาบาลบ้านโป่ง จ.ราชบุรี

การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเป็นผู้รวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ขอนหนังสือแนะนำตัว จากคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ถึง ผู้อำนวยการโรงพยาบาล บ้านโป่ง เพื่อขออนุญาตรวบรวมข้อมูล

2. เมื่อได้รับอนุญาตให้รวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเข้าพบหัวหน้าฝ่ายการพยาบาล หัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาลผู้ศึกษาและนรีเวชวิทยา หัวหน้าห้องรับฝากครรภ์ เพื่อชี้แจงรายละเอียดและขอความร่วมมือในการรวบรวมข้อมูล

3. ดำเนินการรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังนี้

3.1 การเตรียมตัวผู้วิจัยเพื่อทำการทดลอง ผู้วิจัยเตรียมแผนการให้ความรู้และโปสเตอร์เกี่ยวกับการให้ความรู้เรื่องเพศสัมพันธ์ระหว่างตั้งครรภ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง พร้อมทั้งจัดเตรียมสถานที่ที่จะให้ความรู้เรื่องเพศสัมพันธ์ระหว่างตั้งครรภ์สำหรับสามีและภรรยาวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์

3.2 ทุกวันจันทร์ถึงวันศุกร์ เวลา 08.00-12.00 น. ผู้วิจัยพบสามีและภรรยาวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ขอความร่วมมือในการทำวิจัยครั้งนี้ อธิบายจุดประสงค์ในการทำวิจัย ต่อจากนั้นผู้วิจัยจับสลากกลุ่มตัวอย่างแบบไม่คืนที่เข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 20 คู่

หมายเลข 1 หมายถึง กลุ่มตัวอย่างจะได้รับการให้ความรู้โดยโปรแกรมการให้ความรู้เรื่องเพศสัมพันธ์ระหว่างตั้งครรภ์

หมายเลข 2 หมายถึง กลุ่มตัวอย่างจะรับการให้ความรู้โดยปกติจากเจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาล

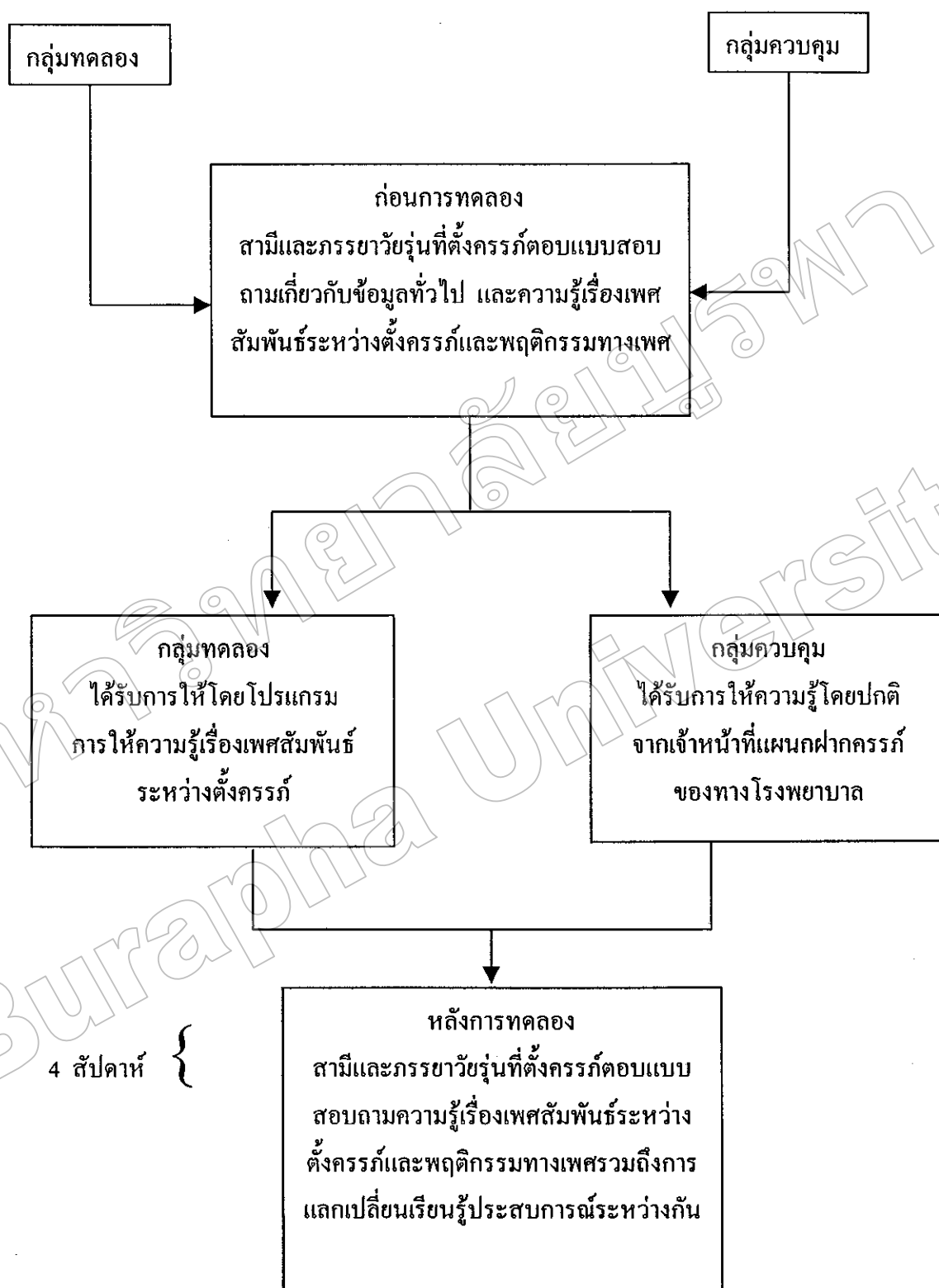
3.3 หลังจากสุ่มกลุ่มตัวอย่างได้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแล้ว ผู้วิจัยเข้าพบกลุ่มควบคุม แนะนำตนเอง บอกวัตถุประสงค์ของการวิจัย และแจ้งให้ทราบถึงสิทธิในการรับหรือปฏิเสธการเข้าร่วมการวิจัย เมื่อกลุ่มตัวอย่างยินดีเข้าร่วมการวิจัยแล้ว ผู้วิจัยให้กลุ่มควบคุมตอบแบบสอบถามตามแบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคลและแบบสอบถามความรู้เรื่องเพศสัมพันธ์ระหว่างตั้งครรภ์และพฤติกรรมทางเพศ (Pre-Test) ใช้เวลาประมาณ 20 นาที กลุ่มควบคุมจะได้รับความรู้โดยปกติจากเจ้าหน้าที่ของทางโรงพยาบาล

3.4 สำหรับกลุ่มทดลอง ผู้วิจัยเข้าพบกลุ่มทดลอง แนะนำตนเอง บอกวัตถุประสงค์ของการวิจัย และแจ้งให้ทราบถึงสิทธิในการรับหรือปฏิเสธการเข้าร่วมการวิจัย เมื่อกลุ่มตัวอย่างยินดีเข้าร่วมการวิจัยแล้ว ผู้วิจัยได้นัดหมายกลุ่มทดลองเพื่อทำการให้ความรู้เรื่องเพศสัมพันธ์ระหว่างตั้งครรภ์ครั้งละ 5 คู่ ทั้งหมด 4 ครั้ง โดยผู้วิจัยให้กลุ่มทดลองตอบแบบสอบถามตามแบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคลและแบบสอบถามความรู้เรื่องเพศสัมพันธ์ระหว่างตั้งครรภ์และ

พฤติกรรมทางเพศ (Pre-Test) ใช้เวลาประมาณ 20 นาที หลังจากนั้นสมาชิกจะได้รับการให้ความรู้เรื่องเพศสัมพันธ์ระหว่างตั้งครรภ์โดยใช้กระบวนการกลุ่ม โดยแต่ละกลุ่มจะได้รับการให้ความรู้ที่เหมือนกันทุกกลุ่ม แต่ครั้งใช้เวลาประมาณ 45 นาที

3.5 เมื่อเสร็จสิ้นการให้ความรู้ ผู้วิจัยจะนัดสามีและภรรยาวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมอีกสัปดาห์หลังจากวันที่ได้รับการให้ความรู้ เพื่อประเมินผลโดยให้ตอบแบบทดสอบความรู้เรื่องเพศสัมพันธ์และพฤติกรรมทางเพศในระยะตั้งครรภ์ (Post-Test) ซึ่งเป็นแบบทดสอบความรู้เรื่องเพศสัมพันธ์ และพฤติกรรมทางเพศชุดเดียวกับที่กลุ่มตัวอย่างได้ทำก่อนการให้ความรู้ เมื่อกลุ่มตัวอย่างแต่ละคู่ทำเสร็จแล้ว ผู้วิจัยจะถามคำถามความรู้เรื่องเพศสัมพันธ์และพฤติกรรมทางเพศ เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างมีความรู้และความเข้าใจในเรื่องเพศสัมพันธ์ระหว่างตั้งครรภ์ได้ถูกต้อง และเปิดโอกาสให้สมาชิกภายในกลุ่มมีโอกาสแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกัน

3.6 เมื่อเสร็จสิ้นการเก็บรวบรวมข้อมูล นำข้อมูลส่วนตัว คะแนนความรู้เรื่องเพศสัมพันธ์ในระยะตั้งครรภ์ และคะแนนพฤติกรรมทางเพศของกลุ่มตัวอย่างไปวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติต่อไป

ภาพที่ 2 แผนภูมิการทดลอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ข้อมูลส่วนตัว คะแนนที่ได้จากการตอบแบบทดสอบความรู้เรื่องเพศสัมพันธ์และคะแนนที่ได้จากแบบสัมภาษณ์พฤติกรรมทางเพศ วิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS/PC (Statistical Package for the Social Science/ Personal Computer) ตามขั้นตอนดังนี้

1. หาค่าความถี่และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ เชื้อชาติ ศาสนา ภูมิฐานะ ระดับการศึกษา อาชีพ อายุครรภ์ของภรรยาวัยรุ่น รายได้ต่อเดือน (รวมสามีภรรยา) การได้รับความรู้ และคำแนะนำเกี่ยวกับเรื่องเพศสัมพันธ์ระหว่างตั้งครรภ์ บุคคลที่ให้ความรู้หรือคำแนะนำ วิธีการที่ได้รับความรู้หรือคำแนะนำ การปฏิบัติตามคำแนะนำ
2. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้เรื่องเพศสัมพันธ์ระหว่างตั้งครรภ์ ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมทางเพศของสามีและภรรยาวัยรุ่นในระยะก่อนและหลังการทดลอง ภายในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม โดยใช้สถิติที (Paired t-Test)
3. เปรียบเทียบผลต่างระหว่างค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้เรื่องเพศสัมพันธ์ระหว่างตั้งครรภ์ ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมทางเพศของสามีและภรรยาวัยรุ่น ในระยะหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม โดยใช้สถิติที (Independent t-Test)